

ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์

ภาคการศึกษาที่.....ปีการศึกษา.....

รหัสวิชา 010113026 ชื่อวิชา Digital Laboratory

ตอนเรียน หมายเลขโต๊ะ.....

รหัสนักศึกษา..... ชื่อ-นามสกุล.....

อาจารย์ผู้สอน.....เวลาที่ทำการทดลอง วันที่.....

การทดลองที่ 5 Code Converter

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อจำลองการทำงานของวงจรลอจิกเกตได้
2. เพื่อให้เข้าใจการทำงานของอุปกรณ์แปลงรหัส BCD to 7-Segment Converter
3. เพื่อให้เข้าใจการทำงานของอุปกรณ์แปลงรหัส Binary to Gray Code Converter

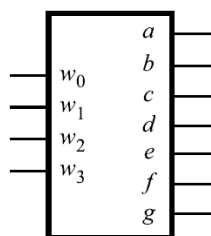
เครื่องมือและอุปกรณ์

1. ระบบคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง พร้อมติดตั้งโปรแกรม Quartus II เวอร์ชัน 8.0 (Student Edition) ขึ้นไป

การทดลองตอนที่ 1 วงจรแปลงรหัสแบบ BCD to 7-Segment Converter

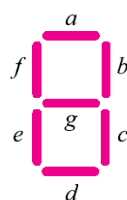
คำสั่งการทดลอง

1. ให้ออกแบบวงจรแปลงรหัส BCD ให้เป็นรหัสแบบ 7-Segment Decoder ในรูปที่ 1 โดยใช้ข้อมูลแสดงการทำงานจากตารางความจริงของแต่ละเซกเมนต์ a, b, c, d, e, f และ g ให้ น.ศ. ออกแบบตามขั้นตอนดังนี้
 - ก) ให้แสดงวิธีการทำ K-Map จากตารางความจริง
 - ข) สร้างสมการลอจิกฟังก์ชัน จาก K-Map
 - ค) เขียนวงจรที่ออกแบบตามสมการลอจิกฟังก์ชัน โดยใช้เกตพื้นฐาน (AND , OR , NOT etc.)

a)

a) BCD-7 Segment Code Converter block

b)

b) 7-Segment Display

รูปที่ 1

w_3	w_2	w_1	w_0	a	b	c	d	e	f	g
0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0
0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1
0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1
0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1
0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1
0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1

2. บันทึกผลการออกแบบ (แสดงการลดรูปด้วยตาราง K-Map, สมการลอจิก, และ รูปวงจร), **d=don't care**

เช็กเมนต์ a $a(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

$w_3w_2 \backslash w_1w_0$	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.1

เช็กเมนต์ b $b(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

$w_3w_2 \backslash w_1w_0$	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.2

เช็กเมนต์ c $c(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

$w_3w_2 \backslash w_1w_0$	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.3

เช็กเมนต์ d $d(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

$w_3w_2 \backslash w_1w_0$	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.4

ใช้เกมนันต์ e $e(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

w_3w_2 w_1w_0	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.5

ใช้เกมนันต์ f $f(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

w_3w_2 w_1w_0	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.6

ใช้เกมนันต์ g $g(w_3, w_2, w_1, w_0) = \dots\dots\dots$

w_3w_2 w_1w_0	00	01	11	10
00			d	
01			d	
11			d	d
10			d	d

รูปที่ 2.7

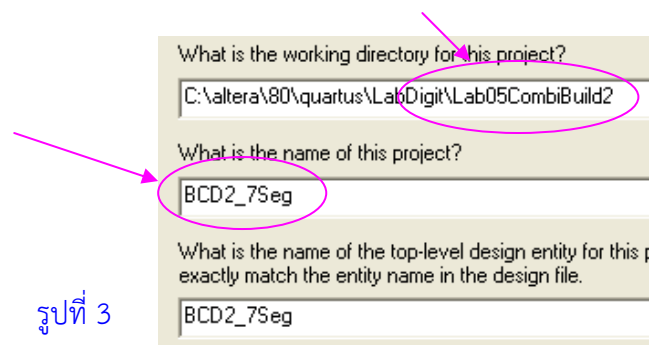
ลายเซ็นอาจารย์ผู้ควบคุม..... /...../.....

3. ให้ น.ศ. สร้างโฟลเดอร์สำหรับเก็บงานชิ้นใหม่เพื่อเก็บงานที่จะทดลองในการทดลองนี้ โดยให้ชื่อว่า

“Lab05CombiBuild2” จากนั้นให้สร้างโปรเจก

ชื่อ “BCD2_7Seg” ขึ้นมา ดังรูปที่ 3 ให้ใช้ชิพ

FPGA เบอร์ EP3C10E144C8

รูปที่ 3

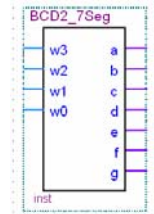
4. นำวงจรที่ได้จากการออกแบบในข้อ 2 (รูปที่ 2.1 – 2.7) มาเขียนวงจรบน Graphic Editor Tool และทำการคอมไพล์ให้เรียบร้อย จากนั้นให้ทำการสร้าง **symbol** ของวงจรขึ้นมา โดยไปที่เมนู

File >> create/update

และเลือก

Create symbol file for current file

ก็จะได้อุปกรณ์ชื่อ **BCD2_7Seg** ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4

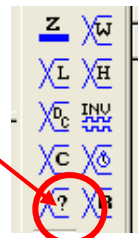
5. สร้างไฟล์แสดงแผนภาพทางเวลา (Timing diagram) ด้วย Vector Waveform Editor Tool โดย

- กำหนดค่าของสำหรับแสดงผลจำลองการทำงานให้มีค่าดังนี้

End Time = 1.0 us

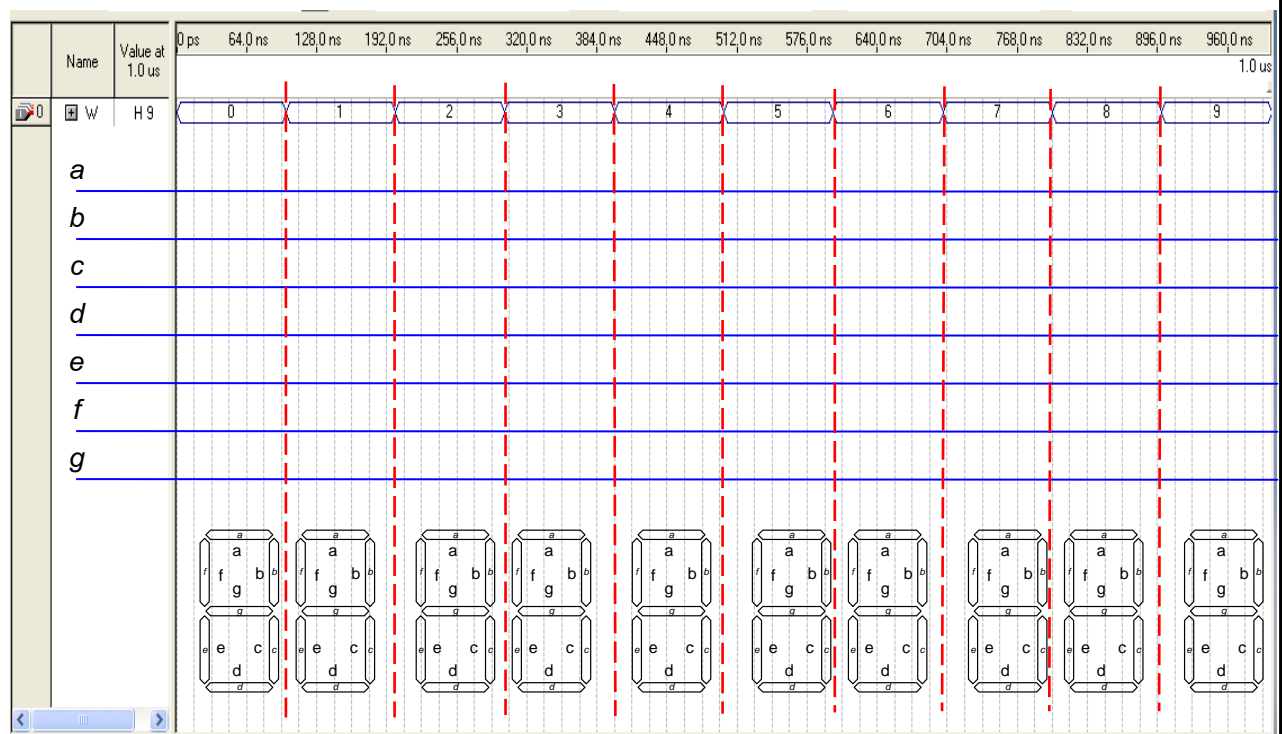
Grid Size = 1 ns

- จัดกลุ่มอินพุต w_0 , w_1 , w_2 และ w_3 ให้เป็นกลุ่มชื่อ “W” และกำหนดค่าเป็นแบบนับ 0 ถึง 9 (ดูรูปที่ 5) ปรับค่าช่วงละ 100 ns. ดังในรูปที่ 6

รูปที่ 5

6. จำลองการทำงานโหมด Functional Mode บันทึกผลที่ได้ลงในรูปที่ 6

รูปที่ 6

บันทึกผลการทดลอง

- ก) ในแต่ละช่วงค่าของ w ให้ น.ศ. ระบายสีดำ ลงบนเช็กแม้นต์ (a, b, c, d, e, f, g)

โดย เช็กแม้นต์ที่มีค่าลอจิกเป็น ‘1’ ให้ระบายระบายสีดำ (**ใช้ดินสอสีเข้ม**)

เช็กแม้นต์ที่มีค่าลอจิกเป็น ‘0’ ให้**ปล่อยว่างไว้**เช่นเดิม

สังเกตผลที่ได้จากการแสดงค่าบน 7 segment ตรงกันกับค่าของ w หรือไม่

ข) อธิบายความสัมพันธ์กันของค่า w กับสถานะของลอจิกที่ปรากฏบนรูปของ 7-Segment

.....

.....

.....

ค) หากค่าของ W มีค่ามากเกินไปกว่า 9 (ค่าระหว่าง 10 ถึง 15) ปรากฏผลบนรูปของ 7-segment เช่นไร

.....

ในทางปฏิบัติจริงค่าของ W มีค่ามากเกินไปกว่า 9 (ค่าระหว่าง 10 ถึง 15) ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

ลายเซ็นอาจารย์ผู้ควบคุม..... /...../.....

7. ให้ทำการ**ปิดโปรเจค**ที่สร้างมาในขั้นตอนที่ 1 – 5 ก่อนที่จะทำการทดลองต่อไป
8. ให้เขียนภาษา VHDL เพื่อสร้างวงจรสำหรับแปลงรหัส **BCD (ระบบเลขฐานสิบที่เขียนแทนด้วยเลขไบนารีขนาด 4 บิต)** ให้เป็นรหัสแบบ **7-Segment Decoder** ดังในรูปที่ 7 โดยดำเนินการดังนี้

- ให้สร้างโปรเจคขึ้นใหม่ชื่อ **“VHD_7SEGM”**
- เก็บงานนี้ไว้ในไฟล์ชื่อ **“VHD_7SEGM.vhd”**
- เมื่อคอมไพล์เสร็จแล้วให้สร้าง Symbol ไว้เพื่อเตรียมใช้ในการทดลองต่อไป

รูปที่ 7

```

LIBRARY ieee ;
USE ieee.std_logic_1164.all ;

ENTITY VHD_7SEGM IS
    PORT ( bcd : IN      STD_LOGIC_VECTOR(3 DOWNTO 0) ;
          Leds : OUT     STD_LOGIC_VECTOR(1 TO 7) ) ;
END VHD_7SEGM ;

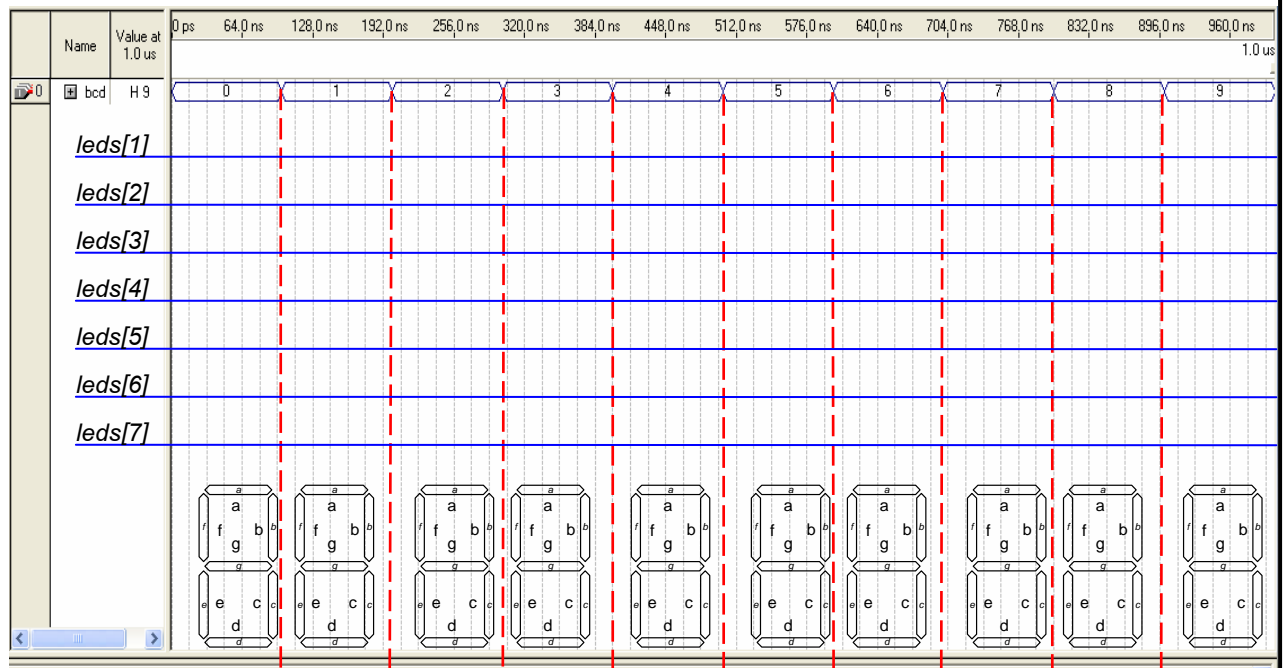
ARCHITECTURE Behavior OF VHD_7SEGM IS
BEGIN
    PROCESS ( bcd )
    BEGIN
        CASE bcd IS
            WHEN "0000" => leds    <= "1111110" ;
            WHEN "0001" => leds    <= "0110000" ;
            WHEN "0010" => leds    <= "1101101" ;
            WHEN "0011" => leds    <= "1111001" ;
            WHEN "0100" => leds    <= "0110011" ;
            WHEN "0101" => leds    <= "1011011" ;
            WHEN "0110" => leds    <= "1011111" ;
            WHEN "0111" => leds    <= "1110000" ;
            WHEN "1000" => leds    <= "1111111" ;
            WHEN "1001" => leds    <= "1111011" ;
            WHEN OTHERS => leds    <= "0000000" ;
        END CASE ;
    END PROCESS ;
END Behavior ;
    
```

9. สร้างไฟล์แสดงแผนภาพทางเวลา (Timing diagram) และกำหนดค่าของพารามิเตอร์สำหรับแสดงผลจำลอง โดยให้มีค่าดังนี้ End Time = 1.0 us Grid Size = 1 ns
 - สัญญาณอินพุต “bcd” กำหนดค่าเป็นแบบตัวเลขนับจาก 0 ถึง 9 ช่วงละ 100 ns.
 - จำลองการทำงานโหมด Functional mode บันทึกผลที่ได้ลงในรูปที่ 8

การทดลองที่ 5 Code Converter

หน้า
6 / 9

หมายเหตุ: ขาสัญญาณ leds[1] เทียบเท่ากับเซ็กเมนต์ a, eds[2] → b, ตามลำดับไปจนถึง eds[7] → g

รูปที่ 8

บันทึกผลการทดลอง

- ก) ในแต่ละช่วงค่าของ w ให้ น.ศ. ระบายสีคำ (ใช้ดินสอสีเข้ม) ลงบนเซ็กเมนต์ (a ,b, c, d, e, f, g)
 โดย เซ็กเมนต์ที่มีค่าลอจิกเป็น '1' ให้ระบายระบายสีคำ (ใช้ดินสอสีเข้ม)
 เซ็กเมนต์ที่มีค่าลอจิกเป็น '0' ให้ปล่อยว่างไว้เช่นเดิม
 สังเกตผลที่ได้จากการแสดงค่าบน 7 segment ตรงกันกับค่าของ w หรือไม่

- ข) หากค่าของ bcd มีค่ามากเกินไปกว่า 9 (ช่วงระหว่าง 10 ถึง 15) จะปรากฏผลบนรูปของ 7segment เช่นไร

.....

.....

.....

- ค) จากการออกแบบวงจรสำหรับแปลงรหัส BCD ให้เป็นรหัสแบบ 7-Segment Decoder ที่ออกแบบโดยใช้
 เกทพื้นฐาน และออกแบบโดยใช้ภาษา VHDL ให้อธิบายและเปรียบเทียบสิ่งที่แตกต่างกันของผลลัพธ์ที่ได้จาก
 การจำลอง

.....

.....

.....

.....

ลายเซ็นอาจารย์ผู้ควบคุม..... /...../.....

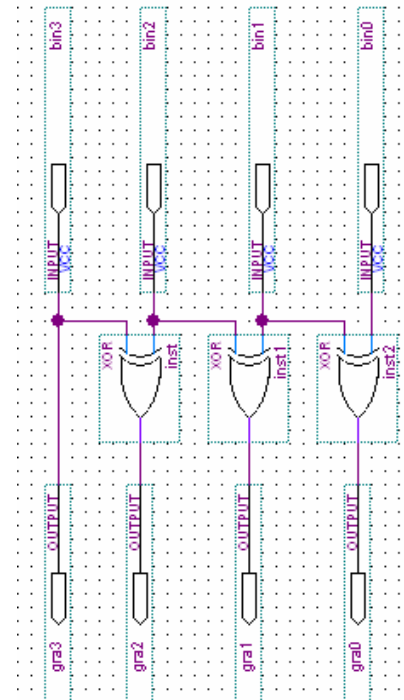
การทดลองตอนที่ 2 หลักการทำงานของ Gray Code Converter

10. **ปิดโปรเจกต์** ที่สร้างมาในขั้นตอนก่อนหน้านี้และให้ทำดังนี้

- ให้สร้างโปรเจกต์ชื่อ “**Binary2Gray**” ขึ้นมาใหม่
- สร้างไฟล์ชิ้นใหม่ให้มีชื่อตรงกันกับชื่อโปรเจกต์ สำหรับเก็บงานวงจรแปลงรหัสเลขไบนารีไปเป็นรหัสเลขแบบเกรย์ ในรูปที่ 9
- กำหนดให้ใช้ชิพ FPGA เบอร์ EP3C10E144C8
- เขียนวงจรดังรูปที่ 9 ทำการคอมไพล์และสร้าง symbol ของวงจรไว้สำหรับการทดลองขั้นต่อไป

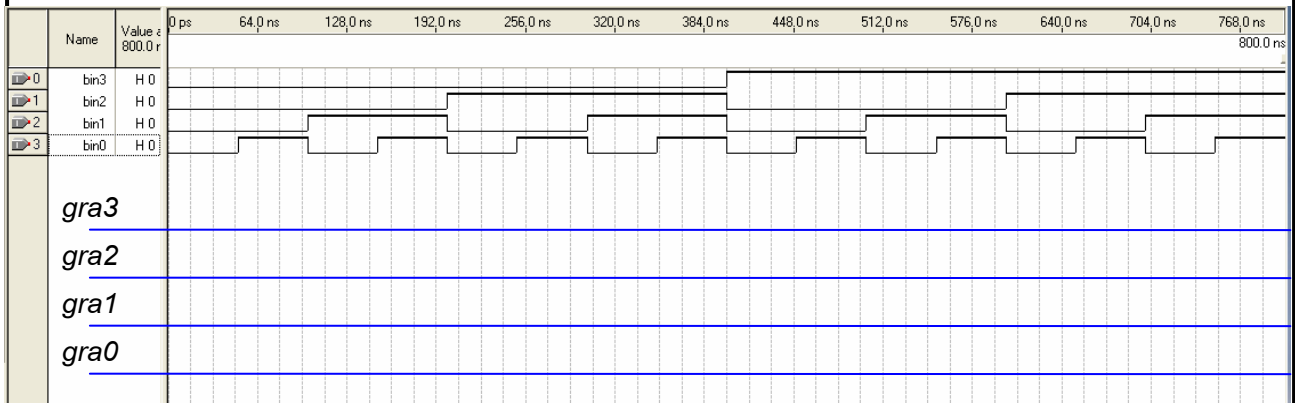
วงจรแปลงเลขไบนารีขนาด 4 บิตให้เป็น
รหัสแบบ Gray code ขนาด 4 บิต

รูปที่ 9

11. สร้างไฟล์แสดงแผนภาพทางเวลา (Timing diagram) ดังรูปที่ 10 โดยกำหนดค่าสำหรับแสดงผลจำลองการทำงานโดยให้มีค่า End Time = 800 ns , Grid Size = 1 ns

- สัญญาณ “bin3 - bin0” กำหนดค่าเป็นแบบนาฬิกา ช่วงละ 50 ns. (bin0 มี period = 100ns)
- จำลองการทำงานโหมด Functional mode บันทึกผลลงในรูปที่ 10 และเขียนค่าลอจิกบนตารางความจริง

รูปที่ 10

บันทึกผลการทดลอง

ก) อธิบายความสัมพันธ์กันของค่าไบนารี bin3-bin0 กับสถานะของลอจิกของ gra3-gra0 (อธิบายโดยใช้แผนภาพหรือสมการ)

.....

.....

.....

.....

ข) จากตารางความจริง **สังเกตการเปลี่ยนค่าของเลขไบนารี**
(เช่นจาก 0000 ไป 0001 เป็นต้น)

จุดที่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน 2 บิต มี.....จุดคือ

จุดที่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน 3 บิต มี.....จุดคือ

จุดที่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน 4 บิต มี.....จุดคือ

ค) จากตารางความจริง **สังเกตการณ์เปลี่ยนค่าของรหัสเกรย์**
(gray code) มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันมากกว่า 1 บิต

มี.....จุดคือ

คุณสมบัติของ Gray Code ที่ดีกว่า Binary คือ

ลายเซ็นอาจารย์ผู้ควบคุม..... /...../.....

12. **ปิดโปรเจกต์**ที่สร้างมาในขั้นตอนที่ 10 – 12 ก่อนจะทำการทดลองต่อไป

13. a) ให้สร้างโปรเจกต์ชื่อ **“Gray2Bin”** และสร้างไฟล์ขึ้นมาเก็บงาน
ออกแบบวงจรในรูปที่ 11

b) ให้บันทึกไฟล์ไว้ในโฟลเดอร์เดียวกันกับงานทดลองก่อนหน้านี้

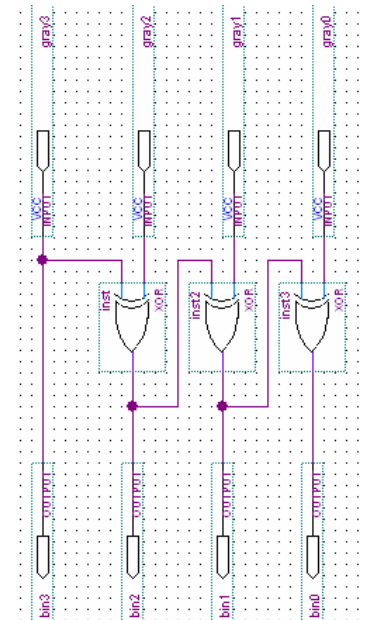
c) ให้ใช้ชิพเบอร์ EP3C10E144C8

d) ทำการคอมไพล์และสร้าง symbol ของวงจรขึ้นมาไว้สำหรับ
การทดลองต่อไป

วงจรแปลงรหัสแบบ Gray code ขนาด 4 บิต
ให้เป็นเลขไบนารีขนาด 4 บิต

รูปที่ 11

Decimal	Binary				Gray			
	bin3	bin2	bin1	bin0	gra3	gra2	gra1	gra0
00	0	0	0	0				
01	0	0	0	1				
02	0	0	1	0				
03	0	0	1	1				
04	0	1	0	0				
05	0	1	0	1				
06	0	1	1	0				
07	0	1	1	1				
08	1	0	0	0				
09	1	0	0	1				
10	1	0	1	0				
11	1	0	1	1				
12	1	1	0	0				
13	1	1	0	1				
14	1	1	1	0				
15	1	1	1	1				

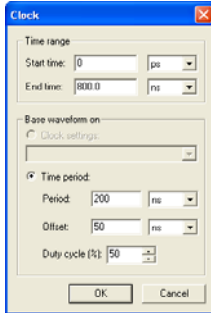
14. สร้างไฟล์แสดงแผนภาพทางเวลา กำหนดค่าของพารามิเตอร์สำหรับแสดงผลจำลองการทำงานโดยให้มีค่า

End Time = 800 ns Grid Size = 1 ns

สร้างรูปคลื่นของสัญญาณ gra0 gra1 gra2 gra3 ให้เป็นแบบนาฬิกาตั้งในรูปที่ 12 และ**ทำการกลับเฟส**
ของสัญญาณด้วยเครื่องมือบนเมนูดังในรูปที่ 13

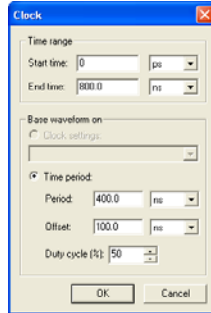

สัญญาณ gra0

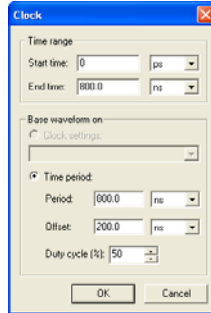
a

สัญญาณ gra1

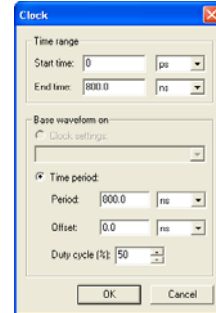
b

สัญญาณ gra2

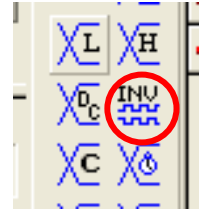

c

สัญญาณ gra3

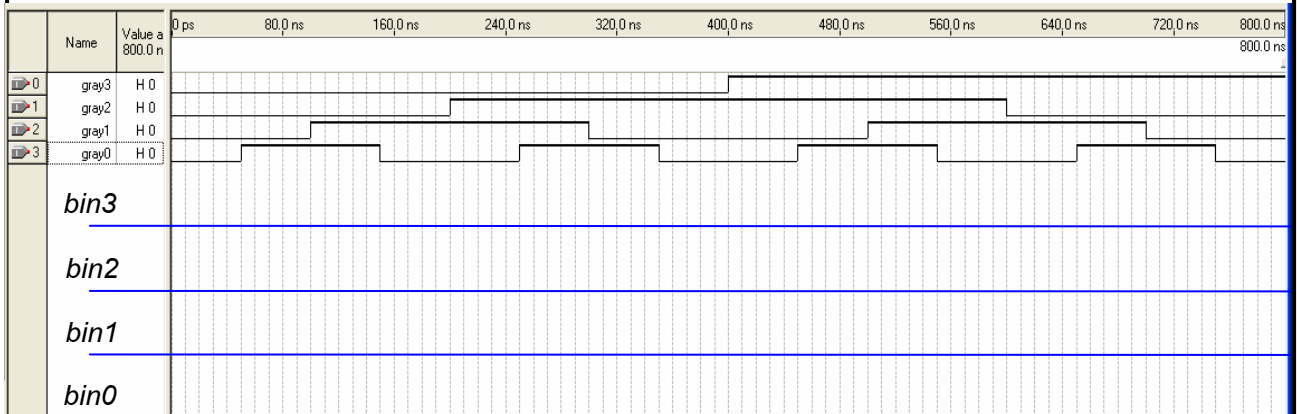
d

รูปที่ 13

รูปที่ 12

15. จำลองการทำงานด้วยโหมด “Functional mode” บันทึกผลที่ได้ลงในรูปที่ 14 และตารางความจริง

รูปที่ 14

บันทึกผลการทดลอง

อธิบายความสัมพันธ์กันของค่าไบนารี bin3-bin0 กับสถานะของลอจิกของ gra3-gra0 (อธิบายโดยใช้แผนภาพหรือสมการ)

.....
.....
.....
.....

ลายเซ็นอาจารย์ผู้ควบคุม /.../.....

งานมอบหมายท้ายการทดลอง

(ให้เขียนลงบนกระดาษ A4 ที่มีเส้นบรรทัดและรวมใส่ท้ายเอกสารการทดลอง ส่งอาจารย์ผู้สอนในคราวถัดไป)

1. ให้เขียนภาษา VHDL สำหรับแปลงรหัสระหว่าง

Gray Code \Rightarrow Binary

และ Binary \Rightarrow Gray Code

Decimal	Gray				Binary			
	gra3	gra2	gra1	gra0	bin3	bin2	bin1	bin0
00	0	0	0	0				
01	0	0	0	1				
02	0	0	1	1				
03	0	0	1	0				
04	0	1	1	0				
05	0	1	1	1				
06	0	1	0	1				
07	0	1	0	0				
08	1	1	0	0				
09	1	1	0	1				
10	1	1	1	1				
11	1	1	1	0				
12	1	0	1	0				
13	1	0	1	1				
14	1	0	0	1				
15	1	0	0	0				